

ЛУЦЮК Микола Борисович

*Професор кафедри загальної та біологічної хімії
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова
Доктор медичних наук, професор*

ВИПУСКНИК ЛІКУВАЛЬНОГО
ФАКУЛЬТЕТУ (1954)

Народився 28 березня 1931 р. в м. Житомирі у сім'ї української інтелігенції — викладача педагогічного училища Бориса Миколайовича та вчительки Лізавети Власівни.

У 1948 р. Микола Луцюк вступив у ЛДМІ. Про роки навчання в інституті залишилося багато яскравих спогадів. Найперше він згадує наставників, більшості з яких сьогодні, на жаль, уже немає серед живих. Так, проф. Б. А. Собчук часто повторював: *«Не кожен пройде біохімію, але кожен буде мав відробку»*. Коли ж студенти, вчорашні фронтовики, які зовсім забули хімію, влаштували йому «темну», викладач казав інше: *«Хлопці, бийте, але не по голові»*. Крилатою стала фраза іншого педагога, проф. А. П. Дибана, яка стосувалася наукових робіт сумнівної якості, — *«Це дуже цікаво, якщо це так»*.

В університеті Микола Борисович отримав путівку не лише в практичну медицину, а й у науку. Він з великою повагою згадує професорів Г. І. Столмакову, І. Я. Шапіро та багатьох інших, які впливали на формування його особистості і громадянської позиції, були талановитими лекторами, та науковцями, започаткували відомі медичні школи. В інституті М. Б. Луцюк здобув перші спортивні розряди — по шахам та кульовій стрільбі. Він неодноразово захищав честь alma mater на спортивних змаганнях.

Протягом 1954–1958 рр. молодий спеціаліст обіймав посаду головного лікаря Пресновського району Північно-Казахстанської області, завідувача хірургічного відділення районної лікарні. Упродовж 1958–1961 рр. Микола Борисович навчався в аспірантурі ЛДМІ, а після її закінчення працював науковим співробітником Львівського інституту мікробіології, епідеміології та гігієни, доцентом кафедри біохімії Курського медичного інституту (1963–1974).

У 1974 р. він розпочав свій трудовий шлях у ВМІ ім. М. І. Пирогова (зараз — Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова). До 2001 р. і протягом 2009–2011 рр. Микола Луцюк був завідувачем кафедри загальної та біологічної хімії (в інші роки — професором цієї кафедри).

З 1986 р. під його керівництвом розпочалося створення нового покоління сорбентів медичного призначення. З урахуванням великого науково-практичного значення роботи рішенням Президії АН України при кафедрі була відкрита спеціалізована спільна лабораторія ВМІ та Інституту хімії поверхні АН УРСР (директор — академік О. О. Чуйко) з метою вивчення високодисперсних пірогенних кремнеземів.

Результатом проведених досліджень стало затвердження в 1993 р. препарату «Полісорб», призначеного для лікування гнійно-запальних процесів. У лютому 1994 р. був узаконений ще один препарат — «Полісорб МП» (медичний пероральний), — ефективний при харчових отруєннях, шлунково-кишкових інфекціях, вірусних гепатитах, ендотоксикозах, тощо. Сьогодні вказані лікувальні засоби під різними назвами (Силікс, Полісорб, Полісорб МП, Силлард, Атоксіл) є в кожній аптеці України та Росії.

З 2001 р. Микола Борисович почав вивчати значення сірковмісних амінокислот (метіоніну, цистеїну, гомоцистеїну) в патогенезі захворювань серцево-судинної системи та інших хвороб. Результатом експериментальних робіт, проведених співробітниками кафедри (М. Б. Луцюком, проф. О. О. Пентюком та учнями) й Інституту фармакології АМН України (д. х. н. Г. С. Григор'євою і ст. н. сп. Н. Ф. Конахович), було створення препарату гіпогомоцистеїнемічної дії у складі вітамінів В6, В9, В12 та мікроелементів цинку, хрому, ванадію. Він призначений для лікування та профілактики ряду серцево-судинних захворювань.

Микола Луцюк плідно працював також в інших напрямках, зокрема виявив здатність полісахаридів попереджати анафілактичний шок, створив новий імуносорбент, розробив специфічний метод визначення білків, спосіб очистки води від мікроорганізмів у польових умовах і таке інше. Є автором 26 винаходів та понад 290 наукових праць, зокрема восьми монографій, у тому числі: «Вітаміни і імунитет» (1979), «Биохимия и иммунология микробных полисахаридов» (1984), «Прогнозирование и профилактика акушерской патологии» (1995), «Сапонит та аеросил у тваринництві і медицині» (2012). Нагороджений медалями «За трудову відзнаку», «Відмінник охорони здоров'я СРСР». Микола Борисович — голова товариства «Просвіта» ВНМУ ім. М. І. Пирогова, голова Вінницького обласного відділення Українського біохімічного товариства.

Незважаючи на те, що з моменту закінчення інституту минуло багато десятиріч, він постійно підтримує зв'язок зі своєю alma mater та однокашниками. М. Б. Луцюк став фундатором династії лікарів: його дружина, двоє доньок та троє онучок теж здобули вищу медичну освіту.

Його життєве кредо: *«Люблю роботу та життя у всіх їх проявах!»*